

Jämsän kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Jämsän kaupungin lausunto

Lakiesityskokonaisuus liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman toteuttamiseen. Hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Ensimmäisenä toimenpiteenä käynnistettiin 1.3.2021 työllisyyden edistämisen kuntakokeilut, joissa kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden tarjoamisesta. Kevään 2021 puoliväliriihessä hallitus päätti julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2024. Samalla hallitus päätti jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille.

Nykytilassa sen arvioinnissa on otettu ohuesti huomioon työllisyyden kuntakokeilujen tulokset. Kuntakokeilun nimenomaisena tavoitteena oli tutkia työllisyyden edistämisen kuntapohjaisen järjestämisen vaikuttavuutta. Työllisyyden kuntakokeiluissa kunnilla on ollut suuri vapaus järjestää palvelun tuotanto erityyppisillä kokeilualueilla mm. siten että vastuu palvelutuotannosta on ollut kullakin kunnalla erikseen. Näin mm. Jämsä-Keuruu-Saarijärvi kuntakokeilussa.

Lausunnoilla olevalla lakiesityksen myötä ollaan purkamassa paikoin erinomaisesti käynnistyneitä kuntakokeiluja, kokeiluissa rakennettuja uusia asiakaspalvelumalleja sekä alueellisia työllisyydenhoidon palvelumalleja. Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että nykytilan arvioinnissa ja lainvalmistelussa olisi tullut laajemmin ottaa huomioon kuntakokeiluissa aloitettu erinomainen kehitystyö paikallisen lähipalvelun tuottamiseksi, josta myös asiakas on hyötynyt ja uskoa kuntien kykyyn ratkaista työllisyys- ja yrityspalveluihin liittyviä kysymyksiä omista lähtökohdistaan.

Jämsän kaupunki toteaa edelleen lausuntonaan, että lakiuudistuksen keskeinen tavoite on oikea, mutta lakiesityksessä on sellaisia perustavaa laatua olevia haasteita (mm rahoitusmalliin, vastuukysymyksiin ja 20 000 asukkaan järjestämisalueeseen), että ne tulevat vesittämään hyvän tavoitteen jo ennen lain mahdollista toimeenpanoa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Jämsän kaupungin lausunto

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtämistä koskeva tavoitteena on synnyttää elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuudet.

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että kunnilla on erinomaiset valmiudet tavoitteen toteuttamiseen, mikäli lainsäädännön reunaehdot asetetaan sellaisiksi, että resurssointi ja rahoitus ovat oikeasuhtaisia, siirrettävät tehtäväkokonaisuudet ovat selkeitä palvelukokonaisuuksia ja kunnille annetaan mahdollisuus palvelukokonaisuuden hoitamiseen kunnallisen itsehallinnon periaatteita noudattaen.

Työllisyys ja elinvoimapalveluja on tarkasteltava kokonaisuutena ja niiden yhteys muihin kunnan tuottamiin palveluihin tulee tunnistaa. Kunnan järjestämien palvelujen kokonaisuus ja siitä syntyvä synergia tuottaa sen erityisen edun, miksi lakiuudistusta on pidetty tärkeänä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset: (Alli)

Jämsän kaupungin lausunto

4.1.1 Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun uudistaminen

Esityksen mukaan vastuu työnhakijoille ja yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista palveluista siirrettäisiin pääosin kuntien vastuulle. Jämsän kaupungin näkemyksen mukaisesti kuntapohjaiseen työvoimapalvelumalliin siirtyminen on hyvä asia.

Lakiesityksessä tehtävää ollaan tosiasiallisesti siirtämässä suurelta osin kuntien sijasta yhteistoiminta-alueille, mikä ei vastaa kuntien uudistukselle asettamia toiveita ja odotuksia. Esitetty malli järjestämisvastuusta kaventaa kuntien toimintamahdollisuuksia. Kuntien vapaaehtoisesti työllisyyteen resursoimat panostukset saattavat esityksessä liian tiukasti määritellyn järjestämisvastuun määrittelyn myötä vähentyä, jolloin työllisyysasteen nostamiseen liittyvät tavoitteet ovat entistä vaikeampi saavuttaa.

Järjestämisvastuun ja rahoitusvastuun erottamisella toisistaan, pyrkimyksillä mahdollisimman suuriin alueisiin ja ylisääntelyllä ei päästä hyödyntämään uuteen mallin oleellisesti liitettyä kuntaekosysteemiä parhaalla mahdollisella tavalla. Tehtävien ja tavoitteiden määrittely olisi riittävää. Kunnilla on kykyä vaativien palvelujen järjestämiseen ja osaamista sopia palvelujen järjestämisestä yhteisesti muiden kuntien kanssa. Kunta-alusta tarjoaa yhdenvertaisille palveluille toimivan toteutusympäristön, hallinnointirakenteen, kytkennät ja mahdollisuudet. Julkisen vallan päätökset tulisi aina tehdä mahdollisimman lähellä ihmisiä (subsidiari-teettiperiaate).

Järjestämisvastuun ja rahojen tulisi olla samoissa käsissä. Luottamalla kuntien kykyyn, osaamiseen ja haluun järjestää palvelut parhaalla mahdollisella tavalla löydetään kullekin alueelle parhaat tavat palveluiden organisointiin ja yhdyspintahaasteiden minimointiin. Vaatimus yhdenvertaisista palveluista ohjaa jo itsessään kunnat vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla (hankinnat, maahanmuuttajien palvelut, kansainväliset rekrytointipalvelut yms.), joissa tarvitaan kuntien välistä yhteistyötä. Valtiolla on mahdollisuus varmistaa kuntien välisissä yhteistyösopimuksissa kuvattujen palvelu- ja rahoitusmallien kautta, että palvelujen yhdenvertaisuus sekä saatavuus toteutuvat ja että jokainen yksittäinenkin kunta selviää tästä kunnille tärkeästä, uudesta tehtävästä.

4.1.2 Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu

Lakiesityksen 2 luvun 2 §:n mukaan kunta voisi järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa niin, että työvoiman määrä

on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa alueellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Edelleen esitetään, että Valtioneuvosto voi antaa alle 20 000 mutta vähintään 17 000 työvoimapohjan työllisyysalueelle luvan järjestää palveluja, jos se on tarpeen kielellisten oikeuksien turvaamiseksi tai työllisyysalueen muodostaminen edellyttäisi useamman työssäkäyntialueen yhdistämistä (voimaannolaki 4 §). Valtioneuvostolla olisi lisäksi toimivalta päättää kunnan tai kuntien kuulumisesta hyvinvointialueisiin, mikäli työvoimapohja ei ole riittävä tai työvoimapohja on kolmena peräkkäisenä vuotena alittanut 20 000 henkilöä.

Jämsän kaupungin näkemys on, että järjestämisvastuun edellytykset on asetettu tarpeettoman korkeiksi. Edellytetty 20 000 työvoimapohja tarkoittaa käytännössä yli 40 000 asukkaan väestöpohjaa. Yhdistettynä yhtenäisen työssäkäyntialueen vaatimukseen ehdotettu lainsäädäntö edellyttää vielä huomattavasti suurempaa työvoima- ja väestöpohjaa. Ehdotuksen perusteluista ei löydy palveluista lähteviä perusteita sille, miksi järjestämisvastuussa olevan tahon tulisi olla työvoimapohjaltaan näin laaja.

Valtioneuvoston toimivalta poiketa työvoimapohjavaatimuksesta 17 000 saakka on vähäinen eikä muuta ehdotuksen kokonaisuutta. Järjestämisvastuun lähtökohtana tulisi olla mahdollisuus hyödyntää työllisyyden hoitamisessa kuntien vastuulla jo nykyisin olevien tehtävien tuomaa lisäarvoa sekä vapaaehtoisesti sopia keskenään palvelujen tuottamisesta.

Työvoimapohjan asettaminen 20 000 henkilöön tuottaa keinotekoisia alueita, jotka eivät perustu luonnolliseen työssäkäyntiin, asiointiin tai kuntien väliseen yhteistoimintaan. Jämsän kaupunki katsoo, 20 000 henkilön työvoimapohjasta tulee luopua ja kuntien tulee sallia järjestää palvelut tarpeellisin osin yhdessä muiden sellaisten kuntien kanssa, joiden kanssa yhteistoiminta on luontevaa.

4.1.3 Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Jämsän kaupunki näkee positiiviseksi, että valtio sitoutuu korvaamaan tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti. Valtionosuusjärjestelmään kaavailtu rahoitusmalli on pääperiaatteiltaan kannatettava, joskin rahoituksen kohdentumista voidaan parantaa.

Esityksessä ehdotetaan palveluiden rahoituksen kohdentamista valtionosuuksien kustannuspohjaan pääasiassa kahteen kriteeriin perustuen. Tästä 70 prosenttia kohdentuisi työikäisen väestön (ikäryhmä 18–64-vuotiaat) ja 30 prosenttia laajan työttömyyden käsitteen perusteella, joka kattaisi sekä työttömät, että palveluiden piirissä olevat asiakkaat. Työttömyysturvaetuuksien kompensatio taas korvattaisiin kunnille poikkileikkaustilanteen mukaisesti ja sen suuruutta ei esityksen mukaan tarkistettaisi myöhemmin.

Esitetyllä 20 000 työvoimamäärän minikriteeriin perustuvalla lakisääteisellä yhteistoimintamallilla kuntien kesken on keskeinen merkitys rahoituskokonaisuuteen. Mallin heikkous on, että tehtävien rahoitus tulee joka kunnalle, mutta kustannukset ja järjestämistehtävät vain järjestäjille. Kannustinmallin eli työttömyysturvan uuden vastuunjakomallin ydintavoite puolestaan on ohjata työllistymiseen johtavaa tehokasta ja vaikuttavaa TE-palveluiden järjestämistä. Myös

työttömyysturvavastuu ja sen hyvitys tulee joka kunnalle, mutta järjestämistehtävät puolestaan vain järjestäjille. Tämä tarkoittaisi, että lähtökohtaisesti suurimmassa osassa Suomen kuntia valta ja taloudellinen vastuu ovat epäsuhteiset.

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että rahoitusmallia on kehitettävä. Nyt esitetty malli luo kuntien kustannuksiin vahvasti suhdanteista riippuvaisen mekanismin, etenkin työttömyysturvaetuuksien osalta. Jämsän kaupunki katsoo perustelluksi muuttaa palveluiden niin sanotun kombikriteerin painoarvoa enemmän kohti laajan työttömyyden kriteeriä, esimerkiksi muuttaen suhdetta arvoon 50/50. Tämä tasoittaisi kuntien vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelta tulevien suhdannevaihteluiden sekä shokkien taloudellista riskiä. Edellä mainittua painoarvoa voidaan perustella myös sillä, että laajan työttömyyden kriteeri toteuttaa parhaiten tarveperusteisuutta, kun rahoitus seuraa työttömyyttä. Malli parantaisi myös TE-palveluiden yhdenvertaisen tarjoamisen edellytyksiä etenkin niissä kunnissa, jotka joutuisivat kohtaamaan edellä kuvattuja negatiivisia suhdannevaikutuksia. Työikäisen väestön säilyminen esimerkiksi 50 prosentin painolla takaisi kuitenkin vielä rahoitusjärjestelmän vaatimukset kannustavuudesta.

Palkkatuki

Laajan työttömyyden kriteeri on esityksessä määritelty siten, että se kattaa myös työllistetyt (esimerkiksi palkkatuella työllistetyt). Palkkatuella työllistetyt henkilöt lisäävät siten kriteerin kasvaessa yksittäisen kunnan saamaa valtionosuusrahoitusta. Aiemmin noin 35–40 prosenttia palkkatuella työllistetyistä henkilöistä on työskennellyt kunnissa. Koska uudessa mallissa kunnat eivät voi myöntää palkkatukea itselleen, työmarkkinoilta poistuu suuri määrä matalan kynnyksen työpaikkoja ja aiemmin kuntiin palkkatuella työllistetyt henkilöt putoavat laajan työttömyyden kriteerin ulkopuolelle mikä vaikuttaa suoraan kunnan valtionosuuteen. Hyvän valtionosuusjärjestelmän periaatteiden mukaan kunnan ei pitäisi pystyä vaikuttamaan suoraan valtionosuuskriteereihin.

Mikäli aiemmin palkkatuella kuntiin työllistettyjä henkilöitä halutaan jatkossa työllistää kuntiin, on kuntien palkattava henkilöt normaalin rekrytointiprosessin kautta. Mikäli työllistetyt henkilöt on palkattu muihin kuin valtionosuuden kustannuspohjaan oikeuttaviin palveluihin, esimerkiksi katujen ylläpitoon, jää heistä aiheutuva kustannus kokonaan valtionosuuteen liittyvän kustannustenjaon tarkistuksen ulkopuolelle. Täten näistä henkilöistä aiheutuvat kustannukset jäävät myös kollektiivisella tasolla valtionosuusjärjestelmän ulkopuolelle.

Aiemmin palkkatuella kuntiin palkattujen henkilöiden tilastointia pitäisi kehittää siihen suuntaan, että nämä henkilöt laskettaisiin osaksi laajan työttömyyden kriteeriä sekä heistä aiheutuvat kustannukset laskettaisiin ja raportoitaisiin Valtiokonttorille osaksi lakisääteisiä palveluita siten, että kustannukset kirjautuisivat osaksi valtionosuuspohjaa. Silloin kunnilla olisi edelleen kannustin palkata esimerkiksi osatyökykyisiä palkkalistoilleen ja tämä ei aiheuttaisi vääristymää rahoitusjärjestelmään. Nykyisen kuntien palkkatukityöllistämisen kaltaisen työllistämismuodon statuksen lisääminen lainsäädäntöön olisi perusteltua myös siksi, että kunnat voivat osoittaa tarjoavansa palvelua heikossa työmarkkina-asemassa oleville täyttäen tällä lain vaatimuksia palveluiden yhdenvertaisuudesta. Tämän kuntiin työllistämisen statuksen tulisi mahdollistaa nykyisen järjestelmän kaltaisen varsinaisen palkkatuen myöntämisen mahdollisuuden

jatkopolkuna esimerkiksi työllistettäessä henkilöä yksityiselle työnantajalle. Tämä vahvistaisi henkilöiden kiinnittymistä avoimille työmarkkinoille.

4.1.5 Työvoimapalvelujen ohjaus ja valvonta

Esityksen mukaan järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu eriytyisivät uudessa rakenteessa. Rahoitusvastuu on jokaisella kunnalla. Järjestämisvastuu voisi olla yksin vain 20 000 työvoimapohjan täyttävillä kunnilla. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen olisi muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhden tai useamman kunnan kanssa. Vastuu palvelujen tuottamisesta jakautuu järjestämisvastuullisille ja työllisyyspalveluja tuottaville erillisille toimijoille.

Valtion ohjausvalta suhteessa kuntiin vahvistuisi verrattuna nykyjärjestelmässä kuntiin kohdistettavaan ohjaukseen. Ehdotus pitää sisällään eräänlaisen kriisikuntamenettelyn, joka ei millään tavoin istu kunnallisen itsehallinnon kokonaisuuteen. Palveluiden järjestämistavan ratkaiseminen tulee jatkossakin kuulua järjestämisvastuulliselle, ei valtiolle.

Valvonnan yhteydessä on arvioitava, kuuluuko vastuu havaitusta puutteesta tai epäkohdasta järjestäjälle vai tuottajalle vai kummallekin ja jos näin, miten vastuu määritellään eri toimijoiden välille. Ratkaistavaksi voi esimerkiksi tulla, mikä taho kantaa vastuun palvelujen saatavuudessa esiintyvistä ongelmista. Nyt esitetyssä mallissa vastuiden valvontaan liittyvät selvitystehtävät selvästi monimutkaistuisivat ja valvonnan haasteet kasvaisivat.

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että rahoitusvastuun ja järjestämisvastuun tulee kulkea käsi kädessä. Sellainen malli, jossa vastuut eriytyvät, tulee johtamaan osaoptimointiin, jossa on riskinä, että TE-palvelun hoitamiseen tarkoitetut valtionosuudet eivät ohjauksessaan kokonaisuudessaan tehtävien hoitamiseen.

4.1.6 Julkisia työvoimapalveluja koskeva sääntely

Työvoimaviranomaisen tulisi järjestää julkisina työvoimapalveluina työnvälityspalveluja, tieto- ja neuvontapalveluja, työnhaku-, ura- ja työhönvalmennusta sekä työvoimakoulutusta. Jotta uudistuksen tavoitteet toteutuisivat, tulisi palveluiden muodostaa selkeät, tarkoituksenmukaiset, kustannustehokkaat ja selkeät kokonaisuudet.

Esitys on epäselvä mm. siirtyvien tehtävien ja siirtyvän henkilöstön määrän suhteen. Esityksessä on jätetty siirtämättä kuntiin useita tehtäviä, jotka kiinteästi kuuluvat TE-palveluiden asiakaspalvelukokonaisuuteen. Näitä tehtäviä ovat mm. eräät työttömyysturvan myöntämiseen liittyvät tehtävät sekä nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteutumisesta (ONNI-toiminta). Iso kokonaisuus on myös henkilöasiakkaiden puhelinpalvelu ja alkavan yrittäjän ja työnantaja-/yritysassiakkaan puhelinpalvelut, jotka ovat esityksen mukaan jäämässä valtiolle.

Jämsän kaupungin näkemys on, että tehtäviä tulisi tarkastella asiakaslähtöisesti ja siten, että ne muodostavat eheän ja selkeän kokonaisuuden.

4.1.8 Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta. Laissa säädettäisiin työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallista ja nuorten matalan kynnyksen monialaisesta yhteispalvelusta. Nykyinen laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta kumottaisiin. Ehdotuksen mukaan monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoita olisivat työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos. Toimijoissa ei ole mainittu kuntaa. Se tarkoittaa, että monialaisen tuen piirissä olevien yhteistoiminta-alueelle kuuluvien asiakkaiden palveluprosesseja ei voida sovittaa yhteen kuntien muiden toimintojen, kuten esimerkiksi elinvoima- ja osaamispalvelujen kanssa tietosuojasysteimeistä. Jämsän kaupunki pitää tärkeänä, että kunta lisää toimijoihin, jotta esityksen tavoitteet asiakkaan palveluiden yhteensovittamisesta kuntaekosysteemin kanssa onnistuisivat.

Esityksessä ehdotetaan, että monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuus perustuisi työttömän tosiasialliseen palvelutarpeeseen. Jämsän kaupunki pitää ehdotettua muutosta kannatettavana.

Laissa säädettäisiin erikseen nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta, jolle työvoimaviranomaiset järjestäisivät toimintaedellytykset. Esityksestä ei selviä miten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoiminta ja nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu järjestetään siten, että toiminta ei olisi päällekkäistä ja ohjaus oikeaan palveluun olisi yhdenmukaista. Laissa säädettäisiin KEHA-keskuksen tehtäväksi hoitaa nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttamista. Jämsän kaupunki katsoo, että nuorten työllistymistä edistävä palvelukokonaisuus tulisi kokonaisuudessaan siirtää kuntien hoidettavaksi.

4.1.9 Työttömyysturvaa koskevat tehtävät

Asiakkaiden palveluun liittyvät tehtävät tulisi siirtyä kokonaisuutena kunnille, myös harkintaa vaativien työttömyysturvatehtävien osalta. Työttömyysturvatehtävän jakautuminen valtion ja kuntien toimivaltaan kuuluviin asioihin on epätarkoituksenmukaista. On vaikea uskoa, että työttömyysturvaan liittyvää vaativaa harkintaa ei osattaisi tai kyettäisi oppimaan kunnissa. Myös liiallisuuteen menevästä yksityiskohtaisesta sääntelystä tulisi luopua ja siirtää lain painopistettä mahdollistavaan suuntaan.

4.1.10 Asiakastietojen käsittely, valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut sekä palvelualusta

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että lakiehdotus sisältää runsaasti epävarmuuksia ja epäselvyyksiä asiakastiedon käsittelyyn ja tietojärjestelmiin liittyen. Viranomaisen toiminnassa lähdetään yleensä siitä, että rekisterinpitäjyys seuraa järjestämisvastuuta. Siten kunta tai vastuukunta, joka toimii työvoimaviranomaisena, toimisi rekisterinpitäjänä suhteessa sen järjestämisvastuussa käsittelyssä oleviin henkilötietoihin.

Jos KEHA -keskus jatkaa rekisterinpitäjänä ja tietojärjestelmä on edelleen valtiolla, on epäselvää, tuleeko mahdolliseksi hyödyntää rekisteritietoa laaja-alaisesti kuntien palvelutehtävien hoitamisessa. Jos lakiin kirjataan vain työvoimaviranomainen, kenellä kunnassa on pääsy tietovarantoon. Jos se on vain työvoimaviranomaisella esim. kunnan yrityspalveluilla ei ole mahdollisuutta tiedon käyttämiseen tilanteessa, jossa ratkotaan osaavan työvoiman kysymyksiä.

Ei ole myöskään tarkoituksenmukaista pitää rinnakkain useampaa järjestelmää. Monilla kunnilla tai kuntien omistamilla kehitysyhtiöillä on käytössään asiakastietojärjestelmiä, jonne on kerätty tarpeellista tietoa yritysasiakkaista. Jos järjestämisvastuu tulee yhdelle vastuulliselle kunnalle tai kuntayhtymälle, tulee ratkaistavaksi, kuinka yritysasiakastieto voidaan jakaa kumppaniverkostossa.

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että tietosuoja- ja tietojärjestelmäasioihin tulee etsiä aktiivisesti sellaisia ratkaisuja, että lakiesityksen keskeinen tavoite: palvelujen uudistaminen asiakkaan parhaaksi, ei jää toteutumatta. Nykyinen lakiehdotus rakentaa raja-aitoja tietosuojan ja tietojärjestelmien näkökulmasta kuntien ja valtion välille, järjestämisalueen kuntien välille ja myös kuntaorganisaation sisälle.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Jämsän kaupungin lausunto

Esityksellä on laaja-alaisia vaikutuksia kuntien talouteen ja toimintaan, mutta myös kunnan edellytyksiin vastata uudistuksen keskeiseen tavoitteeseen: kasvattaa työllisyyttä edistämällä työn kysyntää ja tarjontaa valtion ja kuntien välisellä yhteistyöllä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia.

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että ottamalla huomioon kuntien ja Suomen Kuntaliiton lakiesitykseen antamat lausunnot ja tekemälle niiden mukaiset muutokset lakiesitykseen, voidaan merkittävästi vaikuttaa esityksen kielteisten vaikutusten toteutumiseen. Yksityiskohtaisemmat esitykset ja perustelut on esitetty toisaalla Jämsän kaupungin lausunnossa, eikä niitä ole tarkoituksenmukaista toistaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Jämsän kaupungin lausunto

Perustuslain 121 § säädetään kuntien itsehallinnosta. Lakiesityksessä esitetään, että kunta voisi järjestää työllisyyspalvelut itse vain, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä.

Työvoiman määrää koskevalla vaatimuksella varmistettaisiin riittävän vahvat henkilöresurssit sekä taloudelliset voimavarat perusoikeuksiin liittyvän tehtävän hoitamiseksi niin, että palvelujen saatavuus ei heikkenisi.

Lakiesityksen pohjalta työvoimapalvelut tulisi käytännössä järjestää lähes koko maassa yhteistoiminnassa. Yhteistoimintavelvoite rajoittaa kunnallista itsehallintoa rajoittamalla kuntalaisten suoraan valitseman toimielimen päätösvaltaa. Yhteistoiminnasta on perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan lähtökohtaisesti mahdollista säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Yhteistoiminnan kohteena olevalta tehtävältä on kuitenkin edellytetty ylikunnallista luonnetta. Yhdelle kunnalle ei saa myöskään muodostua yksipuolista määräysvaltaa mahdollistavaa asemaa ja hallinnon järjestelyn on oltava tarkoituksenmukaista. Tehtävästä ei kuitenkaan tee luonteeltaan ylikunnallista esimerkiksi tehtävän perusoikeusliitäntä. Olennaista on arvioida, onko yhteistoimintavelvoite tarpeen toiminnan toteuttamiseksi. Käsittääksemme myöskään aiempi toteutustapa valtionhallinnon organisaatiossa ei ole peruste säätää yhteistoimintavelvoitetta.

Ehdotetun työvoimapalveluiden järjestämislain 3 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö voi käynnistää neuvottelumenettelyn sellaisen työvoimaviranomaisen kanssa, jonka kyky järjestää työvoimapalveluja on kahden peräkkäisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin työvoimaviranomaisiin. Mikäli tilanne ei työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön laatimasta toimintasuunnitelmasta huolimatta kuitenkaan korjaantuisi, laatisivat ministeriöt arvion siitä, onko työvoimaviranomaisena toimivan kunnan tai kuntayhtymän kyky järjestää työvoimapalveluja merkittävästi vaarantunut. Arvio perustuisi kunnan tai kuntayhtymän palvelujen järjestämistä ja saatavuutta sekä taloutta koskevaan kokonaisarviointiin, jossa voidaan huomioida pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste tai muu vastaava työllistämistä edistävä toiminta, yli 12 kuukauden työttömyyden lisääntyminen verrattuna vastaaviin työvoimaviranomaisiin, palveluprosessin toteutumiseen tai jos kyky järjestää työvoimapalveluja on muusta syystä merkittävästi vaarantunut.

Ehdotettu Työ- ja elinkeinoministeriön valvontarooli on poikkeuksellinen. Ministeriö voisi käynnistää alueiden yhdistämiseen tai muuttamiseen johtavan neuvottelumenettelyn, mikäli kunnan tai työllisyysalueen kyky järjestää palvelut olisi kahden viimeisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin kuntiin tai työllisyysalueisiin. Päätöksen muutoksesta tekisi valtioneuvosto. Lähinnä vastaava arviointimenettely kunnissa on kuntalain 118 §:n mukainen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely. Varsinaisesta laillisuusvalvonnasta vastaisi aluehallintovirasto.

Jämsän kaupunki pitää ehdotusta kyseenalaisena perustuslain takaaman kunnallisen itsehallinnon kannalta. Ehdotus perustuu pitkälle menevään ja osin päällekkäiseen kuntien hallinnon ja toiminnan sääntelyyn. Yhtäältä kuntien edellytetään muodostavan tehtävän laajuuteen ja vaativuuteen nähden väestömäärältään suuria työllisyysalueita. Käytännössä hyvin usein 20 000 henkilön työvoimapohja ei kuitenkaan riitä, vaan alue olisi yhtenäisen työssäkäyntialuevaatimuksen vuoksi huomattavasti suurempi. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön aloitteesta toteutettava alueen arviointimenettely antaisi valtioneuvostolle toimivallan päättää alueen muuttamisesta päätöksellään. Ehdotettu työvoimapohjavaatimus, työssäkäyntialuevaatimus sekä valtioneuvoston päätösvaltaan yhdistetty arviointimenettely eivät

Jämsän kaupungin käsityksen mukaan muodosta kokonaisuutta, joka olisi hyväksyttävissä perustuslain 121 §:n tarkoittaman kunnallisen itsehallinnon kannalta. Perustuslain 18 §:n mukainen julkisen vallan velvoite edistää työllisyyttä olisi toteutettavissa myös kunnallisen itsehallinnon kanssa yhteensopivalla tavalla.

Arvioitaessa työllisyyspalvelujen merkitystä ja osuutta kunnan toiminnassa on huomioitava, että sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyvät hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle 2023 vuoden alusta. Työllisyyspalvelujen suhteellinen painoarvo kunnan kokonaisuudesta on tuntuva, joten kyse ei ole vähäisestä tehtäväkokonaisuudesta.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta. (jokainen kunta)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaannpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Jämsän kaupungin lausunto

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että kuntien järjestämisvastuun etuna ovat paikallistuntemus sekä työllisyys-, yritys-, elinvoima-, hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen muodostama palveluekosysteemi. Mikäli alueet muodostuvat suuriksi tavoiteltaessa 20 000 henkilön työvoimapohjaa, paikallistuntemus katoaa ja etäänny kuntalaisesta. Kunta on tällä hetkellä kuntalaiselle julkisen hallinnon kasvot, joka tuottaa aitoa lähipalvelua, mutta myös monikanavaista palvelua, kun sille on kysyntää. Kunnat eivät halua etäännyä kuntalaisista puhelinpalvelukeskuksiin tai lukittujen ovien taakse, vaan jatkaa perustehtävänsä hoitamista tarjoamalla lähipalvelua kuntalaisten ääntä kuunnellen.

Kunnilla on kykyä ja osaamista tuottaa vaativia julkisia palveluja. Järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille ei ole riskiä, jos kunnille annetaan mahdollisuus järjestää palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla. Kunnille on aivan tavanomaista tuottaa palveluja yhteistyössä muiden kuntien kanssa niissä tilanteissa, joissa kunnan oma palvelutarve on vähäinen.

Nykyisen lakiesityksen keskeisenä riskinä on rahoitus- ja järjestämisvastuun eriytyminen. Esitys ei mahdollista palvelujen järjestämistä kuntien luonnollisessa yhteistyössä. Työvoimapohjan 20 000 raja on keinotekoinen ja johtaa työllisyysalueiden rakentamiseen, jotka eivät ole luonnollisia työssäkäynti- tai yhteistyöalueita.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Jämsän kaupungin lausunto

Jämsän kaupungin näkemys on, että mikäli ohjauksesta ja valvonnasta säädetään laintasoisesti ja rajoittavasti, kuntien mahdollisuudet kehittää TE-palveluja vesittyvät, eivätkä kuntien ekosysteemihyödyt toteudu. Kunnat ovat kykeneviä tuottamaan laadukkaita sivistys- ja varhaiskasvatuspalveluja ilman rajoittavaa puiteohjausta. Jämsän kaupungin näkemys on, että kunnilla on vastaava kyky tuottaa myös TE- palveluja

Työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan rooli jää epäselväksi.

TE- palveluille on hyvä asettaa valtakunnallisia puitetavoitteita, mutta niillä ei tule puuttua kuntien itsehallinnollisen operatiivisen toiminnan toteuttamiseen. Erilliset keskushallintovetoiset yhteistyö- tai seurantakeskustelut eivät ole tarpeen, mikäli laki ja soveltamisohjeet laaditaan riittävällä tarkkuudella.

Jämsän kaupunki katsoo, että ohjauksen ja valvonnan osalta tulee kriittisesti arvioida, mikä todellisuudessa on tarpeellista ja miltä osin asiat tulee jättää kuntien hoidettavaksi kuntien itsehallintoperiaatteen näkökulmasta.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 5 säädettäisiin työväilytyksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että lakiehdotus sisältää runsaasti epävarmuuksia ja epäselvyyksiä asiakastiedon käsittelyyn ja tietojärjestelmiin liittyen. Viranomaisen toiminnassa lähdetään yleensä siitä, että rekisterinpitäjyys seuraa järjestämisvastuuta. Siten kunta tai vastuukunta, joka toimii työvoimaviranomaisena, toimisi rekisterinpitäjänä suhteessa sen järjestämisvastuussa käsittelyssä oleviin henkilötietoihin.

Jos KEHA -keskus jatkaa rekisterinpitäjänä ja tietojärjestelmä on edelleen valtiolla, on epäselvää, tuleeko mahdolliseksi hyödyntää rekisteritietoa laaja-alaisesti kuntien palvelutehtävien hoitamisessa. Jos lakiin kirjataan vain työvoimaviranomainen, kenellä kunnassa on pääsy tietovarantoon. Jos se on vaan työvoimaviranomaisella esim. kunnan yrityspalveluilla ei ole mahdollisuutta tiedon käyttämiseen tilanteessa, jossa ratkotaan osaavan työvoiman kysymyksiä.

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että tietosuoja- ja tietojärjestelmäasioihin tulee etsiä aktiivisesti sellaisia ratkaisuja, että lakiesityksen keskeinen tavoite: palvelujen uudistaminen asiakkaan parhaaksi, ei jää toteutumatta. Nykyinen lakiehdotus rakentaa raja-aitoja tietosuojan ja tietojärjestelmien näkökulmasta kuntien ja valtion välille, järjestämisalueen kuntien välille ja myös kuntaorganisaation sisälle.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (eeva)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

Jämsän kaupungin lausunto

Esitetty rahoitus- ja työttömyysturvakompensaatiomalli, jossa 70% kohdentuisi työikäisen väestön ja 30% laajan työttömyyden käsitteen perusteella, luo kuntien kustannuksiin suhdannevaihteluista riippuvaisen mekanismin. Jämsän kaupunki pitää perusteltuna muuttaa painoarvoa kohti laajan työttömyyden kriteeriä esimerkiksi muuttaen suhde arvoon 50/50. Tämä tasoittaisi suhdannevaihteluiden taloudellista riskiä ja toteuttaisi parhaiten tarveperusteisuutta, kun rahoitus seuraa työttömyyttä.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki palkkaturvalain muuttamisesta; Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Jämsän kaupunki ei anna lausuntoa kohtaan.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Jämsän kaupungin lausunto

Jämsän kaupunki katsoo, että lakien voimaannon aikataulu (1.12.2024) kesken kuntien tilikautta on keinotekoinen, eikä sille ole esitetty perusteluja. Lain voimaantuloa on tarkoituksenmukaista esittää tilikausien vaihteeseen.

Edelleen Jämsän kaupunki toteaa, että esitetty muutos on laaja-alainen ja sen toimenpanon valmisteluun käytettävissä oleva aika on todella niukka. Käytännön valmistelu edellyttää laajaa sopimusvalmistelua, henkilöstön siirtoon liittyviä neuvotteluja ja kuntien järjestämän TE palveluntuotannon ratkaisemista.

Palveluntuotannon ratkaiseminen jää kokonaisuudessaan kuntien vastuulle. Keskeinen kysymys tulee olemaan, mahdollistaako lainsäädäntö siirtyvien palvelujen kustannustehokkaan organisoinnin. Henkilöstösiirroissa on välttämätöntä huomioda, että liikkeenluovutuksella siirtyvän henkilöstön tehtävänkuvia ei tule miltään osin tulkita palvelusuhteen ehdoksi, vaan tehtävänkuvia tulee pystyä muuttamaan palvelutarpeiden muuttuessa.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Jämsän kaupungin lausunto

Lakiluonnoksen 2 §:ssä esitetyn Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoiksi tulisi tunnistaa ne toimijat, joita henkilön palvelutarve edellyttää. Pykälään tulisi osapuoliksi lisätä työllisyysviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan lisäksi myös kunnat (esim. sivistys- ja nuorisopalvelut), joiden rooli on monien asiakkaiden palvelutarpeissa keskeinen ja joilla tulee olla oikeus kattavaan asiakastietoon. Kuntien rooli tulee huomioida myös muissa luonnoksen yhteistoimintaa koskevissa pykälissä.

Jämsän kaupungin näkemyksen mukaan on kannatettavaa, että esityksen 3§:n mukaisesti asiakkaalla ei enää aikarajaa TYP-palveluun pääsyssä, vaan palveluun pääsy perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen. Näin asiakkaalla on mahdollisuus päästä palveluun varhaisemmassa vaiheessa.

Luonnoksen 9 §:ssä esitetyn monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoinnissa tulisi huomioida myös muut olevat yhteistyövelvoitteet, esimerkiksi hyvinvointialuelain 14 § mukainen velvoite sopia yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Yhteisten kustannusten jakaminen 10§:n 2. momentin mukaisesti henkilöstön määrän perusteella ei ole kannatettavaa. Se johtaa herkästi TYP-työn aliresursointiin ja siihen, että TYP-työhön osoitetaan vähemmän henkilöstöä, jotta yhteiset kustannukset saadaan pienemmiksi. TYP-työn riittävä resursointi hyvinvointialueella vähentäisi painetta sote-palveluihin jatkossa.

12§:n lopussa Kela pudonnut niiden joukosta, keille voidaan myöntää käyttöoikeus. Kelan sijaan listassa on kuntayhtymä. Kunnat tai kuntayhtymät toimivat työvoimaviranomaisina. Pykälään tulee kirjata kuntayhtymän sijaan Kela.

Esityksen 17§:ssä käsitellään yksittäistä hanketta/palvelua, mikä ei ole lain kokonaisuus huomioiden perusteltua. Laissa ei säädellä muutoinkaan yksittäisistä palveluista. Tämä pykälä jää lain kokonaisuudesta irralliseksi, joten sen voisi poistaa.

Monialaisten palvelujen tukirakenne jää 18 §:ssä esitetyssä muodossa epäselväksi. Tukirakenteesta säätäminen kuuluu pikemmin asetukseen, jossa on tarpeen säätää tarkemmin tukirakenteesta ja sen roolista monialaisten palvelujen kehittämisessä.

Muut huomionne esityksestä

Jämsän kaupunki

Isoihin tehtäväsiirtoihin sekä uudistuksiin liittyy aina muutuskustannuksia. Muutuskustannukset ovat ylimääräisiä kertaluonteisia kustannuksia, joita syntyy, kun tehtäviä siirretään uuden järjestäjän vastuulle. Muutuskustannukset saattavat kuitenkin jäädä myös pysyviksi. Koska uudistuksessa siirretään kunnille lakisääteisiä tehtäviä, tulee selvityksen perusteella arvioidut muutuskustannukset korvata kunnille täysimääräisesti.

